

Integracja ról zawodowych i rodzinnych w Polsce przed i po pandemii: ocena adekwatności dostępnych danych

Olga Zajkowska
INE PAN

V Kongres Polityki Społecznej
Warszawa, 1.07.2025

Plan prezentacji

- 1 Wstęp
- 2 Badania ankietowe w ramach PBSSP
 - BAEL
 - Budżety czasu
- 3 Badania ankietowe spoza PBSSP
 - EWCTS
 - Pozostałe badania Eurofнду
 - EVS/WVS
 - ISSP
 - ESS
 - GGS
- 4 Wnioski

Motywacja

- Preferowana, planowana a zrealizowana dieta
- Łączenie ról zawodowych i rodzinnych jest trudne
- Kobiety częściej obciążone są obowiązkami opiekuńczymi i domowymi
- Nowe instrumenty polityki rodzinnej
- Zmiany na rynku pracy
- Epidemia COVID-19 - mogła przyspieszyć lub spowolnić zmiany postaw, preferencji i organizacji pracy

Pytania badawcze

- Epidemia COVID - istotna reorganizacja życia zawodowego i rodzinnego - **na ile te zmiany są trwałe?**
- Epidemia COVID - wpływ na statystykę publiczną i dane społeczne - **na ile dostępne dane dają możliwość analizy i oceny?**

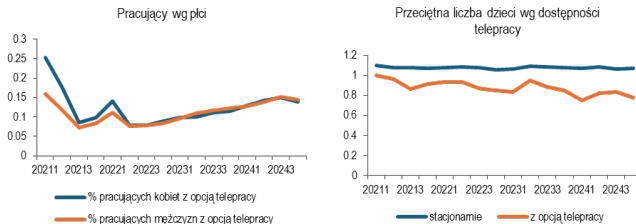
Polityki rodzinne i polityki rynku pracy

Optymalne projektowanie i implementacja polityk rodzinnych i rynku pracy

- odpowiedź na realne problemy i potrzeby
- zgodnie z preferencjami (albo kształtując preferencje)
- potrzebne szerokie diagnozowanie sytuacji, oreferencji, ograniczeń i realnych potrzeb

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)

Rysunek: Dostępność telepracy - respondenci 20-44 lata

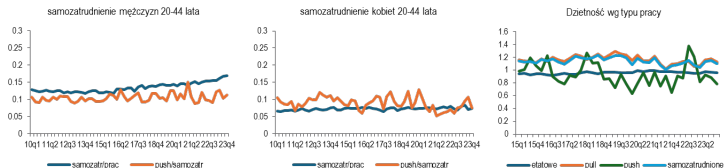

- Nieciągłość metodologiczna w 2021 roku
- Brak pytań o preferencje, organizację życia rodzinnego i czas poświęcany na produkcję domową

BAEL

BAEL

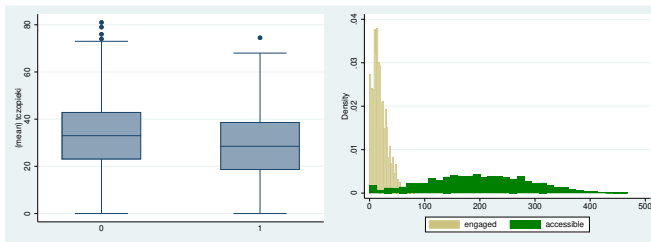
Rysunek: Samozatrudnienie równoważne pracy etatowej - respondenci 20-44 lata

BAEL pozwala na wydzielenie relatywnie szczegółowych przekrojów i kwartalną częstotliwością

Badania Budżetów Czasu

Rysunek: Budżety czasu matek 2013 korzystających z opieki przedszkolnej

Dostępne fale badania: 2004, 2013 i 2024 (tylko jako informacja sygnalna)

EWCS/EWCTS - European Working Conditions (Telephone) Survey

EWCTS 2021 opisujące deklarowane możliwości łączenia pracy zawodowej z życiem prywatnym oraz deklarowane obciążenie czasowe obowiązkami rodzinnymi.

Rysunek: Częstotliwość wykonywania niepłatnej pracy na rzecz rodziny

Living and Working in the EU e-survey

Working during COVID-19 – Family responsibilities impact on time spent on job

How often in the last 2 weeks, have you found that your family responsibilities prevented you from giving the time you should to your job? - Category selected: Women - Under 35. (% response)

1. Yes 2. no

Working during COVID-19 – Work from home preference

If you had the choice, how often would you like to work from home if there were no restrictions due to COVID-19? - Category selected: Women - Under 35. (% response)

1. Yes 2. no

- Próba nielosowa
- Niedostępne dane jednostkowe
- Niewystarczająca dokumentacja

Pozostałe zbiory Eurofнду

- EQLS (European Quality of Life Surveys) - ostatnia fala zrealizowana w 2016, brak zapowiedzi/realizacji kolejnych fal badania - pytania o jakość, dostępność i obciążenie obowiązkami opiekuńczymi
- ECS (European Company Survey) - ostatnia fala zrealizowana w 2020 roku (COVID-19 follow-up), pytania skierowane na praktyki firm w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego (WLB w mniejszym stopniu)

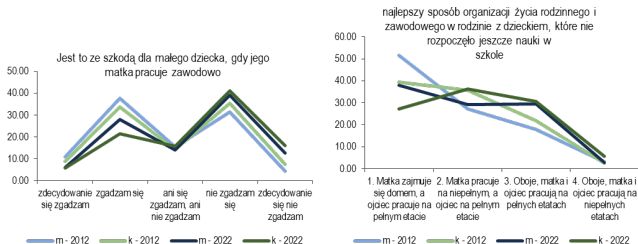
European Values Survey (EVS) Wave 7: 2017

Kolejna fala połączonego badania WVS-EVS będzie realizowana w krajach europejskich w latach 2026-2027.

International Social Survey Programme (ISSP)

Family and Changing Gender Roles IV (2012) and V (2022)

Uzupełnieniem mogą być badania Work Orientations IV (2015) i V (2025), których wyniki udostępnione zostaną w 2027 roku

European Social Survey (ESS)

Moduł rotacyjny Family, work and wellbeing (fale: 2 - 2004, 4 - 2008, 5 - 2010 i 10 - 2020)

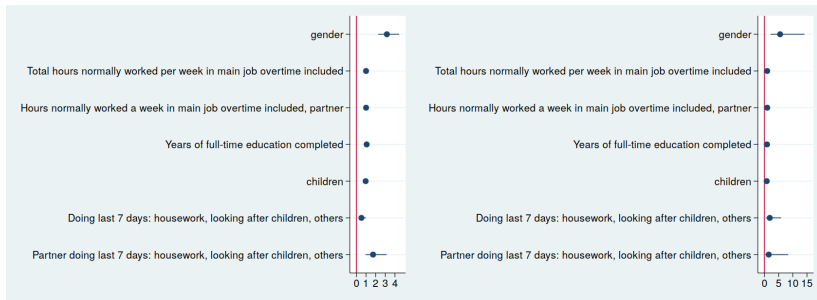
Variables (168)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10SC	11
Have felt active and vigorous last 2 weeks		⊙			⊙							
What age you would like to/would have liked to retire					⊙							
How difficult/easy for immediate boss to know how much effort put into w...					⊙							
Immediate supervisor/boss, man or woman		⊙			⊙							
Can choose myself when and how to do housework		⊙										
Own children/adopted/foster/partner's, aged 12 or under live with you		⊙										
Would you ideally like more or less childcare in present situation		⊙										
Care of youngest child in household, other than yourself/partner		⊙										
Children/adopted/foster/partner's of any age not living in household		⊙										
Number of daughters not living in household		⊙										
Child not living in household, son or daughter		⊙										
Number of children not living in household		⊙										
Financial support you receive from grown up children not in household		⊙										
Your financial support to children not living in household		⊙										
Everyday housework/care you receive from grown children not in household		⊙										
Your everyday housework/care support to grown up children not in house...		⊙										
Have felt calm and relaxed last 2 weeks		⊙			⊙							
Year of birth of oldest child not living in household		⊙										
Year of birth of youngest child not living in household		⊙										
Year of birth child not living in household		⊙										
Find pace of course slow/fast		⊙										
To what extent had to cut back on holidays or household equipment last 3 ...					⊙							
Current job: can decide time start/finish work		⊙			⊙				⊙	⊙		
Difficult to concentrate on work because of family responsibilities		⊙			⊙							
To what extent had to draw on savings/debt to cover ordinary living expen...					⊙							

Time usually take to get to work, minutes on normal weekday	⊙											
Many things to do at home, often run out of time before I get all done	⊙											
Too tired after work to enjoy things like doing at home, how often	⊙		⊙							⊙	⊙	
Would turn down job with higher pay to stay with organisation work for	⊙											
How much influence trade unions have over decisions that affect working c...					⊙							
Longest period in months continuously unemployed and seeking work, las...					⊙							
Give unpaid house/care help to relative outside household, not own child	⊙											
Can count on unpaid house/care help from anyone outside household	⊙											
How useful would obtained knowledge be if change firm/employer					⊙							
Current job: Variety in work	⊙	⊙										
Current job: Wage/salary depends on effort put into work	⊙	⊙										
Allowed to choose/change pace of work	⊙	⊙										
Partner's work involve working evenings/nights, how often	⊙	⊙										
How many hours would choose to work weekly	⊙	⊙										
I would enjoy working in current job even if did not need money					⊙							
Work involve having to work overtime at short notice, how often	⊙	⊙										
Partner's work involve working overtime at short notice, how often	⊙	⊙										
Had to work shorter hours, last 3 years		⊙										
Women should be prepared to cut down on paid work for sake of family	⊙	⊙										
Wanted to retire or preferred to continue paid work, year of retirement	⊙	⊙										
Regular meetings between representatives of employer and employees at ...		⊙										
Work involve working evenings/nights, how often	⊙	⊙										
Current job: job requires work very hard	⊙	⊙										
My work closely supervised	⊙											
Work involve working at weekends, how often	⊙	⊙										
Worry about work problems when not working, how often	⊙	⊙										
Year first started working for current employer	⊙	⊙										
Which year first start living in same household as partner	⊙											
Total years doing kind of work currently doing, including all jobs		⊙										
Total number of years in full- or part-time work	⊙	⊙										

ESS

ESS

Moduł rotacyjny Gender (fala 11 - 2023)

Rysunek: Ogólne i własne poczucie dyskryminacji w zatrudnieniu, wynagrodzeniach i awansach

Generations and Gender Survey (GGS)

- Pytania retrospektywne dotyczące zdarzeń demograficznych, edukacyjnych i zawodowych
- Pytania o preferencje i plany prokreacyjne (!)
- Struktura panelowa
- Wave 1 -2011
- Wave 2 - 2014
- Planowana reaktywacja badania
- ALE: 10 letnia przerwa - problem identyfikacji efektu kohortowego i zmiany postaw

Podsumowanie - wstępne wyniki

- Pomimo zaobserwowanych zmian, kobiety nadal pozostają niewspółmiernie obciążone obowiązkami związanymi z ich rolami rodzinnymi.
- Część zmian okazała się przejściowa (jak dostępność telepracy).
- Trwałe zmiany we wzorcach łączenia ról zawodowych i rodzinnych wymagają wsparcia adekwatnych polityk rodzinnych i rynku pracy.

Podsumowanie - ocena przydatności dostępnych zbiorów

Zbiory danych spoza statystyki publicznej (PBSSP)

- Stanowią uzupełnienie badań statystyki publicznej
- Charakteryzują się nieciągłością, często spowodowana nieciągłością finansowania
- Mniej uwagi przykładła się do stałości pytań w czasie
- Relatywnie małe próby
- EVS i ISSP mogą się częściowo uzupełniać